

RSMH Stockholms läns distrikt

BELLMANSGATAN 30
BOX 15197
104 65 STOCKHOLM
TELEFON 08-644 62 20
TELEFAX 08-644 62 40
PLUSGIRO 19 03 55-8
E-MAIL: rsmhstockholm@chello.se

2007-05-22
SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
STOCKHOLM

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLM

2007 -05- 2 4

2007 -05- 2 4

421.dnr.0370.2007

Kansliavdelningen

Till
Socialtjänstnämnden

Ansökan om fortsatt stöd till RSMH-distriktets samordning av riktad verksamhet för stöd till RSMH-föreningar inom Stockholms stad.

I april 2005 beviljade Socialtjänstnämnden bidrag till RSMH:s distriktsstyrelse för utveckling av särskilt stöd till RSMH-föreningar inom Stockholms stads gränser. Det ekonomiska stödet avsåg medel till halva kostnaden för en projektanställning för två år som samordnare samt vissa kostnader därutöver. Parallellt med staden beviljade även Stockholm läns landsting motsvarande bidrag för den andra halvan av projektanställningen.

Utgångspunkten för stadens och landstingets överväganden var vår ansökan av den 20 oktober 2004 samt ytterligare två dokument daterade dels 2005-01-13 (*RSMH Stockholmsdistriktet och dess verksamhetsvillkor* – bifogas bil 2) dels 2005-02-11 (*Kostnadskalkyl, projekt för riktat stöd till föreningar inom Stockholms stad*).

Med denna skrivelse ansöker RSMH-distriktet om fortsatt ekonomiskt stöd för den riktade stödverksamheten till RSMH-föreningar inom Stockholms stad.

I korthet vill vi som skäl för vår ansökan anföra följande (en fylligare redovisning återfinns i bilaga 2):

RSMH:s medlemsföreningar bygger på verksamheter som organiseras och genomförs uteslutande av människor med inte sällan svåra psykiska funktionshinder. Främst bedriver föreningarna olika slag av kamratstöd samt lokal intressepolitisk verksamhet (representation i handikappråd, samverkansråd etc) Under perioder kan våra medlemmar fungera någorlunda vardagligt normalt under andra perioder blommar deras funktionshinder ut i olika slag beteendeförändringar – t ex inåtvändhet, utåtriktad aggressivitet, isolering, sorg och uppgivenhet, maniska tillstånd eller depressiva. Eftersom RSMH:s föreningar är öppna för alla slag av lättare eller svårare psykiska störningar förekommer olika beteendeförändringar så gott som dagligen. Och det är självklart dels att andra medlemmar påverkas av någon som mår dåligt dels att man söker ge stöd åt en kamrat i föreningen som behöver det. Föreningarnas styrelser rekryteras ur medlemskader och är inte sällan också de utsatt för den psykiska störningens återkommande skiftningar.

Ofta leder detta till att föreningsverksamheten balanserar på en tunn egg mellan risk för kollaps och en fungerande normal förening. I krissituationer behövs särskilda stödinsatser. Föreningarna har själva aldrig råd att betala olika slag av konsult- eller mentorsstöd utan vänder sig i kriser regelmässigt till RSMH-distriktets kansli. På kansliet har vi inom ramen för ordinarie budget (som helt vilar på landstingsbidrag) endast möjlighet att hålla en föreningskonsulent. Denne ska då normalt betjäna länets 23 föreningar. Varje förening kan

därför, med den lägre kanslibemanningen, bara erhålla en bråkdel av det stöd den behöver. De 8 föreningarna inom Stockholms stad är eller hör till RSMH-distriktets största föreningar. De blir därmed också extra sårbara just på grund av omfattningen av medlemmar med psykiska funktionshinder.

I våra diskussioner med stadens och sjukvårdens förvaltningar tog förvaltningarnas företrädare upp en rad problem som man från förvaltningarnas sida (lokalt och centralt) hade haft med föreningarna. När föreningarna inte fungerar som de förväntas kommer bl a det bristande kamratstödet att få återverkningar direkt in i socialtjänstens och sjukvårdens verksamheter och innebär en belastning både för stadsdelsnämnder och psykiatriska kliniker. Väl fungerande föreningar innebär både en minskad belastning på personal och organisation och minskade kostnader för olika slag av stöd och behandlingar.

Det är uppenbart att det stöd, i form av samordnare, som RSMH fått i detta hänseende från staden och landstinget har haft betydande effekter. En närmare redogörelse för arbetet med de berörda distrikten återfinns i bilaga 1, som är samordnarens redovisning av arbetet.

Staden och landstinget beviljade för åren 2005 och 2006 (för 24 månader med start under 2005) vardera 305 tkr per år. Summan byggde på en kostnadskalkyl, som nu kan revideras. Den nya kostnadskalkylen som återfinns som bilaga 3 till denna ansökan innebär en minskad sammanlagd årskostnad från 610 tkr till 585 tkr. Projektet kom i gång den 1 oktober 2005 då samordnaren/föreningskonsulenten började sin anställning på distriktet. Den pågående projektverksamheten upphör således den 30 september 2007.

Med hänvisning till ovanstående och bifogade bilagor ansöker RSMH Stockholmsdistriktet om bidrag från Stockholms stad med 293 000 kr för särskilt, riktat stöd till RSMH-föreningar inom Stockholms stads geografiska område.

För RSMH Stockholms läns distrikt

Ami Rohnitz
Ordf

- Bilagor.
1. Verksamhetsbeskrivning av stöd till Stockholmsföreningarna 2005-2006
  2. Stockholmsdistrikten och dess verksamhetsvillkor
  3. Kostnadskalkyl avseende fortsatt verksamhet med särskilt stöd

2007 -05- 24

Verksamhetsbeskrivning – särskilt stöd till Stockholmsföreningarna

Kansliavdelningen

Arbetet har inriktats dels på gemensamma, arrangemang som studiecirklar, föreläsningar, studiebesök, friskvård och skapande verksamhet, dels på individuella stödåtgärder för att bryta isolering, förhindra passivitet och stärka medlemmarnas självförtroende och initiativkraft. Föreningarna har ofta svårt att själva klara verksamhetsplanering, praktiskt föreningsarbete, formalia och kontakter med myndigheter samt lösa akuta problem.

Verksamheten under första året

Arbetet inriktades på att lära känna föreningarna och deras arbete och problem samt bygga upp ett förtroende och försöka utveckla ett bra samarbete dels med föreningarna, dels mellan föreningarna. Därigenom har bättre förutsättningar skapats för att lösa konflikter.

Vidare har uppgiften varit att medverka till att föreningarnas verksamheter utvecklas till att bli mer varierad, bl.a. försök att stimulera olika typer av studieverksamhet som tex data, föreningskunskap och kultur.

Temakvällar har organiserats. Det har rört sig om bl.a. rätten till arbete, rätten till bostad och psykoterafrågan. Mellan 20-25 personer har deltagit i dessa träffar.

Möten med ordförandena har genomförts med diskussioner om studier, aktuella projekt och framtida verksamhet.

Projektledaren har även i övrigt varit en resursperson och hjälpt föreningarna med bl.a. allmän rådgivning, stöd i olika situationer, hjälp att lösa konflikter, ansökningar, redovisningar, bokföring, protokollskrivning och revision. Detta har tagit en stor del av tiden.

Planerade och genomförda verksamheter för andra året

Under detta år skall arbetet omfatta – förutom ovannämnda uppgifter - att utbilda ordförande, kassörer, sekreterare och studieorganisatörer. Ett intressepolitiskt arbete har påbörjats i de olika föreningarna liksom diskussioner om brukarinflytande.

De olika stödåtgärderna har visat sig fylla ett mycket stort behov. Med hänsyn till medlemmarnas situation och upplevelser har de ofta svårt att själva ta tag i olika problem. Erfarenheten visar att de flesta föreningarna behöver hjälp med kontakter med myndigheter, administration och att lösa konflikter.

När det gäller vår målgrupp är det viktigt att föreningarna kan "lyfta" angelägna frågor som brukarinflytande, rätten till boende och arbete.

För att lyckas med detta måste föreningarna få ett stort stöd även i sitt administrativa arbete. I framtiden måste vi satsa ännu mer på frågor kring brukarinflytande och brukarråd. Detta medför i sin tur ökat behov av utbildning och information för medlemmarna.

Jonas Andersson
 Samordnare/föreningskonsulent

RSMH, Stockholmsdistriktet

(2005-01-13) 2007-05-22
PM

2007 -05- 2 4

Kansliavdelningen

RSMH Stockholmsdistriktet och dess verksamhetsvillkor

I en ansökan ställd till Stockholms stad och Stockholms läns landsting daterad 2004-10-20 söker RSMH Stockholmsdistriktet bidrag till samordnare för RSMH-verksamheten vid föreningarna i Stockholms stad. I denna PM vill vi utveckla några aspekter på distriktets verksamhet i förhållande till föreningarna, delvis som komplement till vad de berörda föreningarna anfört i sin, till nämnda ansökan bifogade, skrivelse.

Stadens riktlinjer för bidrag till "frivilligorganisationer" (inkl handikapporganisationer) anger att "*Stiftelser, riks- och länsorganisationer samt s.k. paraplyorganisationer bör inte [ ] godkännas.*" Samtidigt anges i riktlinjerna att "*Det är viktigt att handikapporganisationer, i enlighet med FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättningar delaktighet och jämlikhet, har rimliga ekonomiska villkor att arbeta under.*" Vidare anförs att "*Prioritet ges verksamheter som är direkt individstödande och som organiserar och aktiverar människor som av olika anledningar behöver särskilt stöd för att klara ett självständigt och värdigt liv.*"

Sett i ett strikt organisatoriskt tekniskt perspektiv och med endast administrativ blick faller RSMH-distriktet (styrelse, kansli) utanför riktlinjernas ram. Sett i ett verksamhetsperspektiv ter sig situationen emellertid annorlunda.

Liksom alla andra handikapporganisationer står och faller RSMH med sina medlemmar. Utan aktiva, fungerande medlemmar finns varken några som driver själva föreningsarbetet och den intressepolitiska verksamheten eller som utför den kamratstödande verksamheten, inte heller några mottagare av denna verksamhet. Problemet för RSMH och dess medlemmar, som vanligen inte gäller för övriga handikapporganisationer, är att medlemmarnas funktionshinder är kopplade till centrala mentala och sociala funktioner. De inverkar på deras sociala och emotionella livsformer och kan momentant eller för lång tid kraftigt begränsa eller omöjliggöra vad som betraktas som vanligt socialt liv. Detta gäller i och för sig också andra handikappgrupper – t ex utvecklingsstörda. Men till skillnad från övriga organisationer för mentalt funktionshindrade, där föräldrar och anhöriga bildar handikapporganisationerna (t ex FUB, IFS), är det i RSMH:s fall *de funktionshindrade själva*, som förväntas driva de föreningsmässiga bestyren, den intressepolitiska verksamheten och kamratstödet. I de förra upprätthåller föräldrar/anhöriga den sociala och mentala liksom den ekonomiska stabiliteten och kontinuiteten. Inom RSMH-föreningarna finns inga sådan systematiskt stabiliserande krafter. Ofta går detta bra – så länge funktionshindret är så nedtonat att det inte menligt inverkar på vardagens handlinger och handlingsförlopp. Vanligt är emellertid att en situation i en RSMH-förening snabbt kan skifta från vardagliga, någorlunda stabila till ibland rent kaotiska situationer. Och skiftena kan aldrig förutsägas.

Våra medlemmar liksom våra förtroendevalda vandrar ofta på randen till ett möjligt sammanbrott som på ett eller annat sätt kräver andras insatser. Det kan vara att

- humörsvägningar övergår kanske från ljusa, lätta relationer till andra till en dov inåtvändhet och oförmåga att se omvärlden och att handla i den. Eller från omtänksamhet till aggressivitet lika snabbt som ett aprilväders växlingar.

- sinnestillstånd som under en tid kanske präglas av manisk aktivitet därefter övergå till djup depression.
- handlingsberedskap och glädje i att göra en insats för andra som till synes oförberett övergår i handlingsförlamning och ångest
- social öppenhet och social kompetens (uttrycket är i sig obehagligt) övergår till slutenhet och isolering där man helst ligger hemma och ingenting gör.
- en stark upplevelse av små motgångar, som sås "välter" tillvaron över ända avlöses av andra perioder där även större motgångar kan hanteras på ett i den "normala" omvärldens ögon fullt adekvat sätt.
- och mycket, mycket annat

Skiftningarna kan vara snabba och kortvariga men också långsamma och långvariga. Ofta kan en människa som lever under dessa villkor själv erfara kommande skiftningar. Men lika ofta kan de komma så plötsligt att man inte själv "hinner med". Då faller livet och världen.

Det är inte rimligt att av människor som lever under sådana livsvillkor förvänta sig att de utan problem ska sköta en förening, bedriva intressepolitik och ge kamratstöd. Samtidigt erhåller dessa föreningar ekonomiska stöd i varierande utsträckning vid vilka bidragsgivarna ställer krav att de ska hantera både föreningsliv, fungerande kamratstöd och annan verksamhet samt ekonomi, lokalhållning etc. Omvärlden kan dessvärre ofta resa för villkoren inadekvata förväntningar. Samtidigt företräder de förtroendevalda en högst utsatt grupp med behov av samhällets handfasta stöd i deras egenskap av funktionshindrade.

I inte obetydlig utsträckning präglas våra föreningar av sina medlemmars sociala och psykiska skiftningar. Aktiviteter utvecklas inte eller de upphör, medlemsrekryteringen blir ofta lidande, inte sällan upphör den aktiva medlemsrekryteringen. Medlemmar stöts bort av det sociala samspel som ibland utvecklas med inbördes konflikter och aggressiva beteenden. Det är svårt att rekrytera folk till styrelserna sådana att de kan upprätthålla och bära kontinuiteten i det vardagliga föreningsarbetet. Den ekonomiska hanteringen och redovisningen kan ibland bli eftersatt. Någon gång rent misskött. Kamratstödet förutsätter att det finns kamrater som är starka nog att ge stöd till kamrater som befinner sig i en tillfällig, långvarig eller till synes permanent utsatthet. När man själv riskerar att hamna på "fel sida" om den sociala och psykiska stabiliteten kan det vara svårt att vidmakthålla ett pågående kamratstöd. Eller man kan lätt bli påverkad av en psykiskt instabil person, som man försöker stödja, på ett sådant sätt att man själv förlorar stabiliteten och faller in i kanske en depression, eller ett maniskt tillstånd eller vad det nu kan vara.

Det händer och har hänt, när en förenings aktiviteter minskar och medlemsantalet sjunker, att bidragsgivare minskar sina bidrag både till verksamhet och hyra med motiveringen att t ex hyreskostnaderna är för höga i förhållande till antalet medlemmar och aktiviteter och att föreningen därför måste se över sina kostnader. Inte sällan är detta inledningen på en ond spiral med minskad aktivitet, minskat medlemsantal och minskade bidrag. Denna onda spiral inleds kanske med att den eller de få bärande medlemmarna i en förening, på grund av sin sjukdom, inte orkar, av direkt psykiska skäl inte förmår, vidmakthålla verksamheten utan stöd utifrån. Man tacklar inte det motstånd som t ex minskade bidrag innebär. Eftersom de saknar medel att anlita konsulter får de inte det stöd de behöver och distriktets kansli räcker inte till för att ge det stöd under tillräckligt lång tid, som behövs för att vända spiralen till en god sådan.

Generellt kan man nog påstå att uppträder ett besvärande problem på föreningens hemmaplan, ofta av ekonomisk eller relationspräglad karaktär, så vänder man sig till distriktet. Där förvän-

tar man sig få hjälp att reda ut de mest mångskiftande problem – från en kaotisk ekonomisk redovisning till en svår konflikt inom styrelsen eller mellan styrelse och medlemmar, från ett stöd av typen ”klapp på axeln” till en psykosocial intervention i syfte att häva eller mildra en konfliktpräglad relation. En avsevärd del av kansliets liksom en del styrelsemedlemmars tid och kraft går åt till ett annat slags kamratstöd än det föreningsmedlemmarna inbördes ger varandra. Många och långa telefonsamtal, resor till och dagars arbete på plats hos föreningen. Interventioner hos bidragsgivare (t ex stadsdelsförvaltningar) för att hjälpa upp en infekterad situation, inte sällan som utflöde av ekonomiskt eller lokalmässigt trassel eller interna konflikter.

Framför allt distriktskansliet utför ett administrativt och kurativt stödjande arbete av betydande omfattning i det konkreta föreningslivet. Men de räcker långt ifrån till att svara mot de behov, som finns hos länets 23 föreningar.

Det är mot denna bakgrund distriktet nu söker medel för att utöka sin föreningsstödjande verksamhet. Visserligen är RSMH-distriktet således en ”länsövergripande” organisation i Stockholms stads riktlinjers mening. Men det arbete som utförs relativt föreningarna är i mycket hög grad, för att inte säga i dominant grad, av individstödjande karaktär riktat mot *såväl* enskilda styrelsemedlemmar för att de ska förmås fortsätta sina arbeten i föreningarna *som* mot enskilda medlemmar, vilkas psykiska situationer skapar problem för föreningarnas arbete och där föreningsfunktionärerna själva, på grund av sina psykiska funktionshinder, saknar kraften och förmågan att reda ut komplicerade situationer.

En del av stödet till föreningarna består i utbildning och fortbildning. Sådan verksamhet förekommer i viss mån redan i dag. Att den kan ske beror i hög grad på ABF:s generösa hållning till bidrag till cirklar och konferenser. Icke desto mindre stannar distriktets samlade utbildningsverksamhet på c:a 40 000 kr per år (inkl ABF:s bidrag). Distriktet saknar medel att bedriva ytterligare utbildning. Planering av utbildningar o dyl sker gemensamt av distriktet och föreningarna. Föreningarna själva utvecklar sällan utbildningar beroende främst på att styrelsemedlemmarnas sociala och psykiska funktionshinder inte sällan begränsar möjligheterna till långsiktiga planeringar. Samtidigt ges föreningarna inom Stockholms stad ett högst begränsat stöd från stadsdelsnämnderna. Ett ökat lokalt ekonomiskt stöd skulle möjliggöra lokala fortbildningar och andra aktiviteter om man samtidigt kan få ett utvecklat socialt och organisatoriskt stöd från distriktets kansli. Detta skulle kunna sätta igång de goda spiralerna och få föreningarna att både utveckla aktiviteter och underlätta medlemsrekryteringen samt stabilisera styrelserna.

För många av RSMH:s medlemmar utgör föreningsaktiviteterna den enda sociala kontaktpunkt de har. Många har, genom olika omständigheter, förlorat kontakter med släktingar och tidigare vänner och skulle utan RSMH-föreningen vara utlämnade till ensamhet och isolering.

Föreningarna driver i dag i varierande omfattning, vid sidan av sitt kamratstöd, också dagverksamheter, som enligt psykiatireformens intentioner, skulle handhas av kommunerna. För dessa verksamheter får de ingen ersättning. Om stödet till föreningarna minskar och kanske ytterst riskerar att upphöra kommer det att få effekter på såväl den psykiatriska vården (ökat behov av slutna och öppna vård samt ökad medicinerings) som de kommunala insatserna i form av behov av ökat boende- och verksamhetsstöd. För några föreningar, där verksamheter har minskat påtagligt, är detta tendenser vi kan se redan i dag.

Exempel

Som exempel på problem, som kräver distriktets deltagande och närvaro kan vi nämna en av Stockholmsföreningarna. Styrelsen för föreningen är en grupp människor med stort engagemang i verksamheten, ett seriöst intresse och betydande kunskap. De är emellertid samtidigt också märkta av sina psykiska problem. Föreningen har utvecklat en ganska omfattande verksamhet och många psykiskt störda söker sig till föreningen och dess verksamheter. Den är en uppenbar fristad för många psykiskt störda i lokalsamhället, som i den kommunala delen omfattas av två stadsdelsnämnder. Ofta uppträder konflikter i föreningens dagliga verksamheter. Under det senaste året har föreningen haft möjligheter att anställa en person med lönebidrag. Denna har tagit itu med sina uppgifter med entusiasm, initiativförmåga och stor glädje. Hon har skapat ordning i den dagliga verksamheten. Samtidigt har det medfört att föreningens initiativtagare känt sig åsidosatt, styrelsen har givit den anställde stöd, föreningsmedlemmarna har ansett att kraven på mer ordning har inkräktat på deras "fria" vistelse i lokalerna etc. Konflikterna har varit så pass täta och återkommande att distriktet både ombetts och själv sett sig nödsakat att gripa in i och söka bilägga eller mildra konflikterna. En följd av konflikterna är att den anställda inte längre orkar vara kvar utan måste ges andra arbetsuppgifter någon annanstans. Distriktets närvaro på plats kan beräknas till mer än *en heltidsmånad under en tolv månadersperiod*. De som intervenerat är dels kanslichefen, dels föreningskonsulenten, dels distriktets ordförande. Dessa interventioner ligger utanför de rutinmässiga stödinsatser hos denna och andra föreningar: Hjälp med räkenskaper/bokföring, bokslut, PA-administration, kontakter med de lokala kommunala organen. Utan distriktets insatser skulle föreningen förmodligen rasat samman och mötesplatsen för många psykiskt störda i lokalsamhället ha varit tvungen att stängas. Vilket i sin tur fått betydande konsekvenser både för den kommunala socialtjänsten i lokalsamhället och för den psykiatriska vården.

Denna typ av psykosociala stödinsatser är ganska ofta förekommande även i andra föreningar men inte alltid så omfattande som i detta fall.

RSMH
Stockholms läns distrikt

2007-05-22

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLM

2007-05-24

Kansliavdelningen

Kostnadskalkyl 2007, projekt för riktat stöd till föreningar inom Stockholms stad

Nedanstående kalkyl har beräknats med en maximal lönekostnad upp till 27 000 kr per månad fördelade på dels en projektanställning på heltid dels ett lönepåslag på kanslichefen (för ökade arbetsuppgifter i samband med den ökade verksamheten på distriktet). Uppräkning av lönekostnaden sker med endast 1000 kr i förhållande till kalkylen i början av 2005.

Från RSMH:s sida är strävan att **inte** driva upp lönekostnaden för en projektanställning för högt, då detta skulle äventyra de lönerelationer som nu gäller. Beräkningen innefattar semesterlönetillägg enligt avtal, sociala avgifter samt overheadkostnader enligt de regler som tillämpas för det generella landstingsbidrag distriktet får. I föregående ansökan upptagna kostnader för utbildning och taxiresor har helt tagits bort. Övertidskostnader har inte räknats in trots att "övertid" alltid förekommer i distriktets kontakter med föreningarna (att vara med på kvällssammanträden, att vara med på utbildningar på helger, att träffa folk på kvällar o helger etc)

Lön med semesterlönetillägg samt sociala avg.: $27\ 000 \times 12,21 \times 1,45 = 478\ 022 \approx 478\ 000$

↑
Sem-lönetill

Overheadkostnader 21 % (= de oh-kostnadspåslag som beräknas på lönesumman i landstingets generella bidrag): $478\ 000 \times 0,21 = 100\ 380 \approx 100\ 000$ (en ökning med 5 000 fr föreg ansökan)

Kostnader för resor: årskort SL 6 500 kr;

Total kostnad

Lönekostn. inkl avtalsmässiga och lagstadgade påslag	478 000 kr
Overheadkostnader	100 000 kr
Resekostnader	6 500 kr
S:a projektkostnader	584 500 kr
<i>Avrundat</i>	<i>585 000 kr</i>

Kostnaderna har enligt kalkylen således minskat med 25 000 kr jämfört med beviljat belopp 2005. Under förutsättning att landstinget beviljar bidrag enligt fördelning vid tidigare beslut ansöker vi från Stockholms stad en summa om 292 500 kr (se särskild ansökan).